

Razne vesti.

Levičnik Albert †. V noči na 10. junija t. l. je umrl Levičnik Albert, eden najstarejših slovenskih pravnikov. Ljubljana ga je poznala kot upokojenega predsednika deželnega sodišča, kar je bil v letih 1898 do 1910, ko so bili uvedeni novi civilnoprocesni zakoni in je bila njegova naloga, da čuva pri uvedbi nad enotno uporabo. Tudi je bila največ po njegovi zaslugi postavljena ponosna ljubljanska justična palača. Prav v istem času je ustanovil Društvo za zapuščeno mladino in mu dolgo časa načeloval. Zadnjim poslom se tudi po upokojitvi ni odtegnil, v prostem času se je zavzel za zapuščeno mladino še bolj in je prevzel posle generalnega varuha za območje ljubljanskega okrajnega sodišča. Kot tak je bil znan med širokimi krogi po vsej deželi. Enako pri srcu mu je bil vsak varovanec in obiskal je redoma vsako leto vsakogar, naj je bival kjerkoli, in se prepričal, kako se vzgaja in v kakšni oskrbi je. Kot pravega človekoljuba si ga utegnil često videti, oprtanega z nahrbtnikom, na potu k svojim varovancem.

Že to mu ostavlja lepo hvaležnost. Priklicati pa si je v spomin tudi dogodke, ki so danes takorekoč že pozabljeni, kakor je bilo pozabljeno to že takrat, ko se baje pok. Levičnik na mestu predsednika deželnega sodišča ni potezal dovolj krepko za slovensko uradovanje pri sodiščih na naših tleh. Takšen očitek ne bi bil mogel nikdar nastati, ako bi se slovensko pravništvo spominjalo časov pred Pražakovo jezikovno naredbo. Vprav, da izvede to uredbo nasproti upiranju nemških sodnikov, je poklical minister Pražak takratnega okrajnega sodnika Levičnika v justično ministrstvo. Tedaj so bili po vrsti po Levičnikovem nasvetu postavljeni slovenski sodniki. Levičnik je razmere deloma sam poznal, deloma se je obračal na druge, med njimi v prvi vrsti na dr. Ferjančiča. Ti stiki so postali še intenzivnejši, ko je prišel dr. Ferjančič na Dunaj. Tedaj je zahajal Levičnik redno v družbo slovenskih politikov (Ferjančič, Šuklje, Majaron, ki je bil takrat še akademik in poročevalec »Slovenskega Naroda«, in drugi) in pozvedel pri njih za želje, katere je skušal brzo izvesti pri Pražaku. Na ta način so zasedli Slovenci sodniška mesta in pripomogli, da se je Pražakova jezikovna naredba izvajala.

Po Pražakovem padcu je postal tudi Levičnikov položaj v ministrstvu nevzdržen. Preden pa je odšel od tam, je sporočil slovenskim pravnikom še en ministrov nasvet. Ta se je tikal ustanovitve slovenskega pravniškega glasila. Pražak je namreč nujno priporočil, naj se osnuje takšno glasilo, da bodo z njim tudi znanstveno podprte težnje po slovenskem uradovanju pri oblastvih. Tudi v tem je bil Levičnik posredovalec, čeprav se ustanovitve društva Pravnika in s tem zagotovitve novega pravniškega glasila osebno ni udeležil. Kako se je ta stvar završila in koliko je tudi res pomogla, da so se izpolnile mnoge želje, ki so jih gojili naši predniki, je znano. Poudarjeno pa bodi, da je tudi pri tem, pa najsi samo posredno, udeležen pokojnik. Zato pa je zapisati tudi Levičnikovo ime v anale našega društva.

Osebnosti. Postavljeni so: za apelacijskega sodnika dr. Stojkovič Gašo (Ljubljana), za sodnike okrožnih sodišč Romih Božidar (Novo mesto), Brelih Ivan, dr. Prešeren Jakob, Orožen Fran, Baričevič Jože (Ljubljana), šavelj Anton in Pakiž Silverij

(Novo mesto), Radej Anton in Detiček Mirko (Celje); za starešini sreskih sodišč Jerman Jakob (Ljubljana) in Kacjan Anton (Novo mesto); za sodnike sreskih sodišč Tomc Jože (Črnomelj), Poljanec Franc (Višnja gora), dr. Obrhan Adolf (Gornja Radgona), dr. Gorup Milan (Gornja Radgona). Premešeni so: okrožni sodnik Kováč Fran (Ljubljana), sreski sodniki Levstek Andrej (Šoštanj), Rus Jože, Bidovec Valentin (Ljubljana), dr. Berlic Leon (Celje), Punčuh Valentin (Konjice), Torelli Albin (Radovljica), Pance Vinko (Brežice). Za sodniške pristave so postavljeni: dr. Leskovic Stanko in Perovšek Davorin (Ljubljana), Pippenbacher Dušan (Ptuj), dr. Planinšek Odon (Ptuj). Za državnega tožilca v Ljubljani je postavljen Lavrenčak Viljem. — Pri upravnem sodišču v Celju je postavljen za predsednika dr. Bedekovič Janko. — Postavljeni so nadalje: za agrarnega višjega svetnika pri banski upravi dunavske banovine Osojnik Fran, za sreske podnačelnike Grabrijan Miloš (Kočevje), Vidmar Vinko (Litija), Modrijan Boris (Maribor, levi breg), Deu Bogomir (Logatec), za politično-upravna komisarja Čermak Franjo (banska uprava Ljubljana) in Bizjak Andrej (Radovljica), za policijska komisarja Wohinc Milan (Jesenice) in dr. Fakin Josip (Ljubljana); za banovinskega višjega finančnega svetnika Širca Ignacij, za banovinskega svetnika Velikonja Narte, Gračner Ivan, za banovinskega pristava dr. Premrov Boris (vsi v Ljubljani). — Pri finančni direkciji v Ljubljani je postavljen Kandare Emil za višjega finančnega svetnika. — Za javna beležnika sta postavljena Ušlakar Ivan (Ljubljana) in Mejač Anton (Vrhnika). — Odvetniško pisarno so preselili dr. Sbrizaj Teodor (v Murško Soboto), dr. Mejak Ervin (v Gornji grad), dr. Veble Andrej (v Maribor), dr. Zupančič Adrijan (v Trebnje), izvrševanju odvetništva se je odpovedal dr. Kerschbaumer Rajnhold. — V pokoj sta stopila predsednik upravnega sodišča dr. Prenj Ferdo in sodnik okrožnega sodišča Mladič Anton. — Ostavko na službo je podal pristav banske uprave dr. Senkovič Milan. — Umrli so odvetnik dr. Brejc Janko, dvorni svetnik Tekavčič Ivan, sodnik Mikluš Ivan, predsednik dež. sodišča v pok. Levičnik Albert, odvetnik dr. Novak Janže in javni beležnik Carli Anton.

Poset jugoslovanskih pravnikov v Bolgariji. Ko so lansko leto potovali bolgarski pravniki na slovanski pravniški kongres v Bratislavi, jih je srbski del našega pravnštva že na meji nad vse lepo sprejel in jih nato spremljal na pravniški zbor. S tem so bili vzpostavljeni med našim in bolgarskim pravnštvom prvi intimnejši stiki. Poglobitev teh vezi med pravniki dveh sosednih in bratskih držav se je izkazala kot nujno potrebna. Poprijeli so zanj letoš Bolgari in pozvali naše pravnike, da posetijo med sodnimi počitnicami Bolgarijo. Pozivu se je odzvalo nad 90 pravnikov, ki so potovali večinoma po Donavi do Vidina, od tam v Sofijo, kamor so prispeli 7. julija. Po dvadnevem postanku v bolgarski prestolnici so se odpeljali v Rilski samostan, kjer so tudi prenočili, in se od tamkaj vrnili dne 9. julija večinoma preko Sofije proti domu. Vsepopso, kamor so došli, so bili sprejeti tako od pravnštva kakor tudi od prebivalstva z največjo prisrčnostjo in pristno slovansko gostoljubnostjo. Pravniških manifestacij so se udeležile vse pravniške stroke (univerzitetni profesorji z rektorjem na čelu, sodniki vseh sodišč, odvet-

niki, upravni pravniki in vojaški sodniki), malo delegacijo naših pravnikov pa je sprejel v svojem kabinetu predsednik ministrskega sveta g. Kimon Georgijev in jih upoznal s sodnimi, upravnimi in ekonomskimi reformami, ki jih hoče izvesti bolgarska vlada.

Kot prireditev, na katero je navezati sodelovanje med pravniki obeh držav, je navesti svečano pravno Akademijo v Domu bolgarskih pravnikov v nedeljo, dne 8. julija. Velika dvorana doma je bila polna pravnikov in drugih gostov, ko je predsednik doma g. Avramov otvoril zborovanje. Z nad vse pomembnimi besedami se mu je zahvalil predsednik kongresa jugoslovanskih pravnikov g. dr. Politeo. Zatem je bilo dvoje predavanj. Profesor sofijske univerze dr. Fadenhecht je predaval o bolgarskem grajskem pravu, beograjski profesor dr. Arandjelović o jugoslovanskem s posebnim ozirom na načrt novega zakona.

Poset je navzlic naglici, s katero je bil organiziran pri nas in katera je marsikomu preprečila udeležbo, nad vse lepo uspel. Trdno smo prepričani, da posledice ne bodo izostale in da bodo dokaj vidne že na našem skorajšnjem kongresu v Zagrebu. Na njem veljaj bolgarskim pravnikom, že dejansko sodelujočim, najpristrčnejši pozdrav.

Odbor za pravniško sodelovanje s slovanskimi državami. Predsedništvo Stalne delegacije poljskih pravniških društev in ustanov in Predsedništvo odbora za mednarodno pravniško sodelovanje sta izbrala Odbor za pravniško sodelovanje s slovanskimi državami. Delokrog tega Odbora bodi posebno: pomoč pri navezavanju stikov med pravniškimi društvi v Poljski in v drugih slovanskih državah, zbiranje in publiciranje izvestij o zakonodajnem delu, o znanstvenem in uradnem delovanju slovanskega pravnštva, sodelovanje pri pripravi kongresov in pravniških sestankov, pomoč pri širjenju spoznavanja Slovanstva med poljskimi pravniki in spoznavanja Poljske med pravniki drugih slovanskih držav. Za predsednika novega nad vse koristnega odbora je bil izvoljen prof. Karel Lubostański, dekan pravniške fakultete v Varšavi, za generalnega tajnika Konrad Berezowski, sodnik najvišjega sodišča, za ostale člane pa sami ugledni varšavski pravniki.

Graški sterilizacijski proces. V letih 1930 do 1932 se je dalo v Gradcu večje število moških oseb sterilizirati. Operacija je bila izvršena deloma tako, da so se semenski dovodniki podvezali (vasoligatura) deloma tako, da se je del semenskih dovodnikov izrezal (vasektomija). Operaterji niso bili diplomirani zdravniki. Sterilizacija je bila izvršena iz drugih razlogov, ne zaradi zdravljenja. Državno tožilstvo v Gradcu je obtožilo vse osebe, ki so sodelovali pri teh operacijah, zbog hude telesne poškodbe (§§ 152, 155 a, 156 avstr. k. z.). Deželno sodišče v Gradcu pa je vse obtožence oprostilo. V razlogih navaja sodba: 1. da obtoženci niso ravnali v »sovražnem namenu«, 2. da jemlje privolitev oškodovane osebe zločinom zoper telo značaj protipravnosti in 3. da odvzame sterilizacijska operacija plodnost le začasno, ne pa trajno; z novo operacijo se namreč lahko plodnost zopet doseže. Zoper to sodbo je vložil državni tožilec pritožbo ničnosti (revizijo). O tej je razpravljalo kasacijsko sodišče na Dunaju dne 5. maja 1934. O tem procesu je bilo preteklo leto mnogo pisano v tujih, pa tudi v naših novinah. Sodba prvega sodišča je zbudila med pravniki nemalo začudenje; zato smo napeto pričakovali, kaj poreče v stvari vrhovna instanca. Vrhovno sodišče je ničnostni pritožbi ugodilo.

prvo sodbo razveljavilo in vse obtožence obsodilo v smislu obtožbe; izločilo je le kvalifikacijo trajne plodne nesposobnosti. Sodba vrhovnega sodišča pobija najprej pravni nazor prvega sodišča, češ da obtoženci niso ravnali v sovražnem namenu. Ta izvajanja so precej obširna, — sodba ima vsega skupaj 40 strani —, za nas pa niso zanimiva, ker naša zakonodaja ne pozna več indirektnega naklepa v smislu § 1, odst. 2 avstr. k. z. Bolj zanimiva so za nas razmotrivanja najvišje stopnje o tem, kako učinkuje privolitev na protipravnost sterilizacije. V tem pogledu pravi sodba doslovno: »... nesporno je, da je privolitev pri umoru brez učinka (po avstr. k. z.); že zaradi tega je upravičen sklep, da privolitev tudi ne učinkuje odločilno, če ravna storilec zoper drugo osebo v drugem sovražnem namenu (§§ 140, 152 avstr. k. z.). Posegi v telesno integriteto, izvršeni zaradi interesov, ki niso priznani kot pravni, so protipravni. K takim posegom spadajo tudi posegi, ki naj odstranijo plodnost v druge namene, kot v namen zdravljenja.«

Čudno je, da ni v sodbi nobene ugotovitve o tem, zakaj so se dale prizadeti osebe sterilizirati. Ali so bile te sterilizacije neindicirane, ali so bile indicirane in kakšna je bila indikacija? Sodba ugotavlja le negativno, da se operacije »niso izvršile zaradi zdravljenja«. Ta ugotovitev pa je preozka. Le iz neke opazke v sodbi lahko sklepamo, da je šlo za socialno indikacijo. Sodba namreč omenja, da je glavni obtoženec R. Grossmann (Pierre Ramus) že poprej razširil letak: »Zakaj naj moški ustvarjamo otroke, ki jih ne moremo prehranjevati?« Če so bile torej operacije le socialno indicirane, je sodba pravilna. Kaj pa če so bile vsaj posamezne izmed teh operacij evgeniško indicirane? Zelo dvomimo, da bi bilo vrhovno sodišče obsodilo operaterje zaradi zločina hude telesne poškodbe, če bi bili prizadeti zahtevali operacijo le v ta namen, da ne prenesejo svojih dednih bolezni na potomce. V takem primeru bi bilo težko izkonstruirati protipravnost dejanja. Javnega interesa, naj se v takem primeru ohrani plodnost, tu ni, privatnega interesa pa tudi ni, ker se mu je prizadeti odpovedal s privolitvijo. In vendar sodba v tem pogledu ne ugotavlja ničesar!

Dr. Avgust Munda.

Primer prigodne polemike zoper sodstvo. Poslana nam je bila brošura »Načelo slobodnog sudijskog uverenja u krivičnim parnicama« (založba »Novi svet« — Vranje, 168 strani), ki se bavi z neko sodbo sreskega sodišča v Leskovcu (apel. sod. Skoplje). Diplomirani pravnik Jovan Milenković je bil obtožen, da je dne 18. junija 1929 šofiral avto in povozil iz malomarnosti otroka do smrti, dasi je trdil in dokazoval, da ob času nesreče ni bil niti v avtu, ker ga je malo časa poprej zapustil. Sodnik poedinec je razpravljal o tej stvari od 9. do 16. novembra 1932 in izdal sodbo z dne 16. novembra 1932. Obsodil je obtoženca na dva meseca zapora nepogojno. Ni nezanimivo, da se je tiskala v maju 1934 ta sodba, ne pa sodba nadrejenega apelacijskega sodišča. Toda zastran tega bi te brošure ne omenjal. Opozarjati hočemo le na priličen dokument o tem, kako se je uporaba predpisov Kp. v l. 1932. v Južni Srbiji udomačila. Tu stoji n. pr. v sodbi, da se »obtoženec ne umešno brani, da je »državni tožilec na glavni razpravi predložil sodišču dokaze, koliko davkov plačuje priča, da se podpre njegova verodostojnost«. Na kraju brošure je objavljeno pismo neke priče na obtoženca, češ: »Oprosti mi, bio sam mlad, pa se zakleo u krivo«, a

pismo je bilo odposlano mesec dni po omenjeni sodbi, i. t. d. Znamenita je izvedba priziva: predložila sta ga dva branilca, drugonavedeni z dne 23. januarja 1933 obsega v tisku 118 strani. Vse to kaže, kakšnega pomena je bila zadeva za tisti kraj. Po prečitaniu tega priziva bi utegnil marsikdo reči, da je bila stvar pred prvim sodnikom zares v stadiju »non liquet«. Za to bi pa pač radi izvedeli, zakaj ni bila tiskana še sodba apelacijskega sodišča, ki po izvajanjih v predgovoru knjige prizivu ni ugodila. Razen tega bi si dovolili opozoriti, kako koristno delo bi opravil, kdor bi videl serijo lepih in pravilno obdelanih obtožnic, sodb, pravnih sredstev iz kazenske prakse, da bi služili za vzorec. Taka izdaja vzorcev (á la Amschl!) bi za prakso pomenjala mnogo več kot marsikakšne teoretske razprave...

Dr. M. Dolenc.

Prošnja na posestnike knjige: »Sistem celokupnega kazenskega prava kraljevine Jugoslavije« (Ljubljana, Tiskovna zadruga, 1934). V označeni knjigi sva našla o priliki prevajanja na srbski jezik še sledeče tiskovne in druge napake, ki naj se popravijo:

Na strani	21.,	3. vrsta	od zgor.	naj stoji:	»Marijan« (ne: Fran).
» »	27.,	10.	» »	zdol.	» » »po enakih dobah (gl. tabelo: § 35., IV)« (namesto: »po treh mesecih«).
» »	48.,	1.	» »	» » » »	»ust.« (nam.: »voj. k. z.«).
» »	99.,	20.	» »	zgor.	»člen 1.« (nam.: »člen 7«).
» »	125.,	6.	» »	zdol.	»odst. 4.« (nam.: »odst. 2.«).
» »	127.,	13.	» »	» » » »	»člen 17.« (nam.: »čl. 16.«).
» »	136.,	15.	» »	zgor.	»§ 43.« (nam.: »§ 42«).
» »	139.,	19.	» »	» » » »	»str. 142« (n.: »str. 149«).
» »	145.,	20.	» »	» » » »	»od« (nam.: »do«).
» »	147.,	10.	» »	zdol.	»§ 70.« (nam.: »§ 71.«)
» »	156.,	5.	» »	» » » »	»Aubrnski« (namesto: »Auburnov«).
» »	159.,	16.	» »	zgor.	»str. 92« (nam.: »str. 99«).
» »	159.,	10.	» »	zdol.	»od« (nam.: »do«).
» »	161.,	3.	» »	zgor.	»§ 27.« (nam.: »§ 28«).
» »	170.,	18.	» »	zdol.	»odst. 1.« (nam.: »odst. 2.«).
» »	188.,	13.	» »	zgor.	za besedo: »začne«: po § 88. k. z.«.
» »	286.,	4.	» »	» » » »	»k. z.« (nam.: »s. k. p.«).
» »	292.,	4.	» »	zdol.	»dolgo vrsto predpisov za delikte« (nam.: »deliktov«).
» »	308.,	18.	» »	zgor.	»deliktni predpis« (nam.: »delikt«).
» »	343.,	1.	» »	» » » »	»sutenerstvo« (nam.: »suti-nerstvo«).
» »	352.,	19.	» »	zdol.	po besedi »let« še: »a po zak. o zaščiti drž. tudi do-smrtna robija«.
» »	376.,	12.	» »	» » » »	po besedi »začne« še: »po odobrenju, odn.«.
» »	388.,	13.	» »	zgor.	»voj. k. z.« (nam.: »k. z.«).

Hkratu si dovoljujeva opozarjati, da ni bil upoštevan zakon o zatiranju spolnih bolezni z dne 28. marca 1934, Sl. N. št. 122/XXXI, Sl. L. št. 387, ker je bil proglašen šele po dotiskanju knjige; besedilo v knjigi bi bilo treba izpopolniti v § 90., III., § 94., I., in zlasti v § 108. II., C., ker pride k § 399. k. z. še nov delikt, ki ga stori verski predstavnik (predstavnik civilnega oblastva), ako naklepno opravi poroko brez predpisanega zdravniškega potrdila.

D. M., M. A.

Pojasnila o taksah. O nekaterih spornih vprašanjih, ki so se pojavila ob uporabi novega zakona o sodnih taksah in izvršilnega pravilnika, je podalo finančno ministrstvo, oddelek za davke, obvezna pojasnila.

1. Takse v bračnih sporih. Finančno ministrstvo izrečno naglašja, da je bila z Zst. razveljavljena tar. post. 319 taks. zak., kolikor je stopil že v veljavo Grpp. (§§ 44/1, 45 Zst.). Taksa za bračne pravde se določa zato po predpisih, ki veljajo za pravde, v katerih se vrednost spornega predmeta ne da ugotoviti po drugih zakonitih določbah. V poštev prihaja določba št. 2, § 13 Zst., da se za take pravde jemlje vrednost spornega predmeta z zneskom 36.000 Din (pristojnost okrožnega sodišča). Ako je združen z zahtevkom na ločitev ali razvezo braka tudi alimentacijski zahtevek, potem je plačati takso za vsak zahtevek posebej, to je za čisto bračni zahtevek kakor za pravde z zneskom 36.000 Din in poleg tega še taksa, ki se izračuna po § 10/4 Zst. za alimentacijski zahtevek. Ni pa pravilno, plačati kumulativno takso od obeh zahtevkov po § 11, t. 1 Zst.

Kar se tiče bračnih stvari v nepravdnem postopku, se naglašja, da tar. post. 319 taks. zak. zanje sploh ni veljala. (Razpis min. pravde z dne 28. marca 1934, št. 29.538.)

2. Takse, ako nastopajo sosporniki. Po pripombi II. k tar. št. 6 Zst. se zvišuje taksa v sporih preko 3000 Din za odločbe, s katerimi se razsoja o zahtevkih več tožilcev (sospornikov), odnosno zoper več tožen-
cev, za 10 % za vsakega sospornika, toda ne preko 100 %. Finančno ministrstvo pravi, da te določbe ni uporabljati samo, kadar izreče sodišče odločbo v obliki sodbe, marveč tudi, kadar jo izreče v obliki sklepa, odločbe, plačilnega naloga ali končnega sklepa. (Razpis min. pravde z dne 19. aprila 1934, št. 36.834.)

3. Takse za duplikate in njim priložene vloge. Finančno ministrstvo nadalje pojasnjuje, da je lepiti in uničiti taksne znamke (kolke) na samih duplikatih, triplikatih, to je na nadaljnjih izvodih sodnih vlog, ki se morajo predložiti po zakonu. Ker se smatrajo ti izvodi tudi za vloge, mora biti plačana in uničena tudi taksa na prepisih prilog, ki so priložene tem nadaljnjim izvodom. Takso ni plačati torej le za prilogo, priloženo za sodišče namenjenemu izvodu (običajno izvornik), marveč za vsak prepis priloge. Kjer se posebna taksa za priloge ne plačuje, ako je izvornik že sam zadostno kolkovan, je plačati takso za prepise po tar. št. 3 Zst. na samem prepisu. (Razpis min. pravde z dne 20. aprila 1934, št. 37.574.)

Stečaj. Na pravnom fakultetu u Zagrebu raspisan je stečaj za mjesto univerzitetskog docenta za upražnjenu katedru Sociologije i statistike. Kandidati imaju do 15. septembra t. g. predati u Rektoratu svoje molbe obložene naučnim radovima, opisom života i dokumentima (§ 3 i 4 Zak. o činovnicima).